Kurz pro přípravu na zkoušku POJIŠTĚNÍ

SOUHRN

Dokument poslední záchrany pro čtení do vlaku cestou na zkoušku

Výběr důležitých věcí z kurzu

Autoři:
Mgr. Petr Syrový
Ing. Dušan Šídlo
Ing. Petr Pavlásek

© KFP online s.r.o.

Obsah

1. MINIMUM O FINANČNÍM TRHU 3
2. INVESTICE A RIZIKA, INVESTIČNÍ NÁSTROJE 4
3. DĚLENÍ POJIŠTĚNÍ 5
3.1. Životní a neživotní 5
3.2. Škodové a obnosové 5
4. VZNIK A ZÁNIK SMLOUVY 7
4.1. Vznik smlouvy 7
4.2. Zánik pojištění 7
4.3. Lhůty pro zánik pojištění 7
5. POJISTNÉ PLNĚNÍ 8
5.1. Výluky 8
5.2. Regres 8
5.3. Spoluúčast 8
5.4. Podpojištění / přepojištění 8
6. POJIŠTĚNÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL 10
7. NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ 12
8. POJIŠTĚNÍ PODNIKATELŮ 13
9. ZÁKONY UPRAVUJÍCÍ POJIŠTĚNÍ 15
10. SLOVNÍČEK POJMŮ 16
10.1. Pojištění a daně 16

1. MINIMUM O FINANČNÍM TRHU

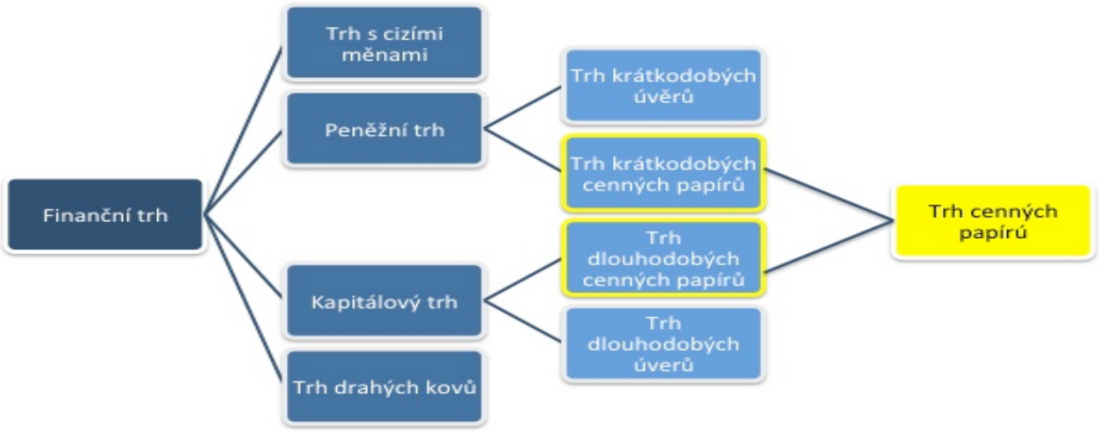

Dělení finančních trhů

- Peněžní trh – do 1 roku – státní pokladniční poukázky
- Kapitálový trh - nad 1 rok – dluhopisy a akcie

Hotovostní peníze:

- Jsou prostředkem směny (platební nástroj)
- Jsou uchovatel hodnoty (můžeme si za peníze koupit něco později)
- Jsou zúčtovací jednotkou
- Nepřinášejí žádný výnos

Investice finanční a reálné

- **Reálné investice** – vlastníme něco hmatatelného
  - Nemovitosti na pronájem
  - Fyzické zlato nebo stříbro
  - Zlaté mince, archivní víno, starožitné hodiny
- **Finanční investice** – kupujeme si závazek
  - Dluhopisy
  - Akcie
  - Podílové listy fondu

Typy úročení

- **Jednoduché úročení**
  - Pokud se investuje na krátkou dobu
  - Například ½ roční termínovaný vklad
  - Nepřipisují se úroky z úroků
- **Složené úročení**
  - Investice na delší dobu (delší než úrokovací období)
  - Připisují se úroky z úroků
  - Čím častější připisování úroků, tím vyšší celkový výnos čtvrtletně je lepší než ročně, ještě lepší je měsíčně…

2. INVESTICE A RIZIKA, INVESTIČNÍ NÁSTROJE

Dlužné cenné papíry	Majetkové cenné papíry
• Dluhopisy (obligace) • Kupóny • Směnky a šeky	• Akcie • Zatímní listy • Podílové listy

Hypoteční zástavní list, dluhopis, podřízený bankovní dluhopis	Zatímní list – vydává a.s. Kmenový list – vydává s.r.o.

Majetkové cenné papíry = vlastním kus firmy
Dlužné cenné papíry = půjčil jsem někomu peníze

Druhy výnosů:

- Běžný výnos – dividenda, úrok z dluhopisu, nájem – to, co mi investice vyplatila
- Kapitálový výnos – levně koupit, draze prodat. (Může být i záporný: levně jsem koupil, ještě levněji prodal 😊)
- Nominální výnos ≠ reálný výnos → reálný je po odečtení inflace

Rizika dluhopisů

1. **Úrokové riziko**: růst úrokových sazeb = pokles cen dluhopisů
2. **Kreditní riziko** (riziko nesplacení) – měří se ratingem

Deriváty

- Nepodmíněné – Forward + Future
- Podmíněné kontrakty – Opce. Opce Evropská (plnění **v** termínu), americká (plnění **do** termínu)
- Deriváty se využívají na
  - Zajištění rizik (např. měnové zajištění)
  - Spekulace

Investiční plán

- Řeší cíle investora a investiční profil (vztah k riziku)
- Produkty nabízí na základě očekávaných výnosů, rizik a likvidity

3. DĚLENÍ POJIŠTĚNÍ

3.1. Životní a neživotní

- **Životní pojištění** – pojistky spojené s životem a smrtí
  - Pojištění pro případ smrti
  - Pojištění pro případ dožití
- **Neživotní pojištění**
  - Typicky pojištění majetku – havarijní pojištění, nemovitost, domácnost
  - Pojištění odpovědnosti za škodu
  - Pokud se uzavírá samostatně: Úrazové pojištění, pojištění nemoci, VVO …
- Pokud některá neživotní uzavřu v rámci životního, je to životní
  - Připojištění nebo doplňkové pojištění úrazu a nemoci – pak je také **životní**

Proč je rozdělení životního a neživotního pojištění důležité:

- **Životní** pojištění **nemůže** pojišťovna sama **vypovědět**
  - ŽP se uzavírá např. od 30 do 60 let, aby rodina měla ochranu pro případ smrti
  - Pokud klient stárne a zhoršuje se zdravotní stav, je vyšší riziko úmrtí
  - Kdyby pojišťovna pojištění vypověděla, pojistka (ochrana) by přestala fungovat
- **Neživotní** pojištění **může** pojišťovna sama **vypovědět**
  - Pojištění domu, auta…
- Promlčecí lhůty
  - Životní pojištění – 10 + 1 rok
  - Neživotní pojištění – 3 + 1 rok

3.2. Škodové a obnosové

Škodové – nahrazuje škodu

- Například pojištění majetku
- Pojištění domu, auta, odpovědnost za škodu
- Je možné mít více pojistek, ale není možné dostat více, než činí škoda.
  (Není možné pojistit dům za 3 mil. na 2,5 mil. Kč u dvou pojišťoven a v případě požáru dostat 5 mil. Kč.)
- Může dojít k přepojištění / podpojištění (Auto za 300 000 Kč má pojištění na 200 000 Kč = podpojištění nebo na 400 000 Kč = přepojištění)

Obnosové – pojištění pro případ smrti na 3 mil. Kč

- Obnosové se používá tam, kde není možné vyčíslit škodu v penězích
  Smrt, trvalé následky úrazu…

- Je možné pojistit u více pojišťoven a od všech dostat plnění
- Obnosové pojištění nelze přepojistit ani podpojistit

	Škodové	**Obnosové**
Životní	NEJDE	Např. pojištění pro případ smrti
Neživotní	Např. pojištění odpovědnosti	Např. pojištění nehmotných věcí

- Pouze jako **škodové** pojištění lze sjednat
  - Pojištění odpovědnosti
  - Pojištění právní ochrany
  - Pojištění úvěru
- Pouze jako **obnosové** pojištění lze sjednat
  - Životní pojištění
- Jako škodové i obnosové je možné sjednat:
  - Úrazové pojištění
  - Pojištění majetku
  - Pojištění pro případ nemoci

4.VZNIK A ZÁNIK SMLOUVY

4.1. Vznik smlouvy

- Pojistný zájem
- Smlouva je písemná (pro smlouvy do 1 roku písemná být nemusí)
- Souhlas pojištěného, pokud je pojistitel někdo jiný
- Pojištění vzniká ode dne, který je uveden ve smlouvě

4.2. Zánik pojištění

- Dohodou - typicky když pojišťovna nabízí nový produkt
- Výpovědí ze strany klienta – již nechce být dále pojištěn, smlouva zaniká ke konci pojistného období
- Výpověď ze strany pojišťovny
    - Životní pojištění nemůže pojišťovna ukončit, neživotní ano
- Uplynutím pojistné doby – pojištění bylo uzavřeno na 5 let, ty uplynuly
- Odstoupení pojistitele – uvedení nepravdivých údajů
- Zaniká to, co bylo pojištěno: Pojištění pro případ smrti končí úmrtím, havarijní pojištění tím, že zanikne auto…
- Odstoupení v případě smlouvy uzavřené na dálku – do 14 dní

4.3. Lhůty pro zánik pojištění

- **14 dní** – odstoupení od smlouvy uzavřené na dálku
- **Min. 1 měsíc** od doručení upomínky – pojištění zaniká pro neplacení pojistného
- **6 týdnů** před koncem pojistného období – výpověď ze strany pojistníka
- **Do 2 měsíců** od uzavření (pojistitel i pojistník)
- **Do 3 měsíců** po oznámení pojistné události (pojistitel i pojistník)

5. POJISTNÉ PLNĚNÍ

5.1. Výluky

Čemu se obecně pojišťovny chtějí bránit a jak se tomu brání:

- **Úmyslnému jednání** – pojištění musí být nahodilá událost
  - Například sebevraždy a sebepoškození
- **Extrémně rizikovým osobám** - rizikové sporty nebo povolání
- **Nesnažení se zmírnit škody** (koukám, jak mi hoří barák a nehasím - spoléhám na to, že to pojišťovna stejně zaplatí, tak je to jedno)
- **Nezodpovědnému chování** – škody pod vlivem alkoholu a návykových látek
- Páchání **pojistných podvodů**

Pojišťovny se brání **výlukami**:

- V pojistných podmínkách (v pojistné smlouvě) pojišťovny uvádějí, za jakých okolností nebudou plnit
- Sjednávají se individuálně

5.2. Regres

- Regres se platí pojistiteli, protože pojistitel uplatňuje náhradu škody
- Regres se uplatní, pokud viník hrubě porušil povinnosti a udělal něco, co se nesmí Například:
  - Škoda byla způsobena úmyslně
  - Škoda byla způsobena vozidlem v neodpovídajícím technickém stavu
  - Řidič byl pod vlivem alkoholu (také odmítnutí zkoušky na alkohol)
  - Řidič řídil bez řidičského oprávnění nebo pojištěný použil vozidlo neoprávněně
- Důkazní břemeno leží na pojistiteli

5.3. Spoluúčast

- Část škody (podstatnou část) platí pojišťovna, část škody platíme sami
- Díky spoluúčasti je pojištění levnější
- Například spoluúčast 5 %, nejméně 5000 Kč říká, kolik si budeme platit sami.

5.4. Podpojištění / přepojištění

Podpojištění

- Pojistná částka **<** pojistná hodnota

- Nastane třeba u nemovitosti – koupil jsem na 1 mil. Kč před 20 lety, dnes hodnota 3 mil.

Přepojištění

- Pojistná částka **>** pojistná hodnota
- Nastane třeba u auta. Koupeno za 400 000 Kč, dnes hodnota 200 000 Kč

6. POJIŠTĚNÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL

Povinné ručení a havarijní pojištění:
- Havarijní pojištění = škoda na mém vozidle
- Povinné ručení = škoda, kterou jsem způsobil někomu jinému, neplní škody na mém vozidle

Povinné ručení:
- Nesmím bez něj na silnici
- Majitel vozidla má povinnost ho uzavřít
- Základní podmínky jsou definované zákonem, pojistná smlouva nemůže například snižovat pojistní limity

Garanční fond:
- Hradí škody, které způsobila nezjištěná osoba (jen škody na zdraví), osoba bez pojištění odpovědnosti či například osoba pojištěná u insolventního pojistitele
- Fond je tvořen z příspěvků členů ČKP, z příspěvků od nepojištěných majitelů, vymožených peněz a z hraničního pojištění
- Podobné jako garanční fond obchodníků s cennými papíry nebo fond pojištění vkladů v bankách

Zelená karta
- Osvědčuje, že k vozidlu byla sjednána pojistná smlouva
- Je vytištěna na zeleném papíře
- Vydává ji pojistitel po uzavření smlouvy, vydává se na min. 15 dní, max. na 1 rok
- Má mezinárodní platnost. Územní rozsah pojištění je na zelené kartě vyznačen
- Na zelené kartě jsou užitečná telefonní čísla, např. linka pomoci řidičům = 1224

Škoda totální a parciální
- Totální
  - Technicky neopravitelné = technická totální
  - Cena oprav (mínus cena zbytků) > obvyklá cena vozidla = ekonomická totální škoda
- Parciální
  - Škoda je malá a opravitelná, oprava se „vyplatí“: náklady na opravu < cena vozidla

Limity pojistného plnění
- Zákon definuje minimální odškodnění
- Jednotlivé smlouvy se od zákona mohou odchýlit, ale nesmí snížit nebo omezit nároky poškozených
- Minimální limity:

- 35 000 000 Kč pro škody na věci, ušlý zisk a náklady na péči o zraněné zvíře
  - Jedná se o součet pojistných plnění při jedné pojistné události (když jsou třeba 2 poškození)
- 35 000 000 Kč pro újmy způsobené újmou na zdraví nebo usmrcením
  - Limit se uplatňuje na každého zraněného nebo usmrceného

7. NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

- Do pojištění majetku **patří** (majetek)
  - Pojištění zavazadel
  - Havarijní pojištění motorových vozidel
  - Pojištění vybavení domácnosti
  - Pojištění staveb
- Do pojištění majetku **nepatří** (závazky, odpovědnost, zdraví…)
  - Pojištění finančních ztrát
  - Pojištění právní ochrany
  - Pojištění úrazu
  - Pojištění schopnosti splácet finanční dluh

Pojistná hodnota se může stanovit jako **cena**:

- **Obvyklá** – Například cena ojetého auta (cena z autobazaru)
- **Nová** – Za kolik bych koupil novou věc, například ledničku
- **Časová** – Přihlíží se k opotřebení, např. nábytek, boty

Pojištění majetku je škodové i obnosové:

- **Škodové** – hmotný majetek
- **Obnosové** – nehmotný majetek

Pojištění odpovědnosti – podobné jako povinné ručení:

- Kryje škody, které způsobím a za které odpovídám
- Uzavírá se jako škodové
- Povinné ručení = pouze v autě, pojištění odpovědnosti i jinde

Živelní nebezpečí:

- Požár, výbuch
- Blesk, vichřice, zemětřesení
- Sesouvání nebo zřícení lavin, tíha sněhu a námrazy apod.
- NE! - Únik kapaliny z technických zařízení

Typy pojistek:

- **Pojištění All Risk** - Vztahuje se na všechna nebezpečí, která nejsou vyloučena
- **Pojištění FLEXA**= **F**IRE, **L**IGHTNING, **EX**PLOSION, **A**IRCRAFT (požárem, úderem blesku, výbuchem a pádem letadla)

Standardně nepojistitelná

- Působení jaderné energie
- Škody vzniklé v důsledku válečných událostí

8. POJIŠTĚNÍ PODNIKATELŮ

Paralely mezi pojištěním osob ..... a pojištěním podnikatelů:

	OSOBY	**FIRMA**
Životní pojištění	ANO	NE
Pojištění majetku	Dům, auto, domácnost	Stoje, výrobní hala, úroda
Pojištění odpovědnosti	Na silnici, na sjezdovce, na ulici	Zaměstnanci, zákazníci, provozní činnost, profesní

Oceňování typické pro pojištění podnikatelů:

- Hodnota budovy se může zjistit **nákladovým způsobem**: Hodnota stavby se určí z prostoru (m3), nákladů na jednotku a korekčního koeficientu
- **Reprodukční pořizovací cena** - cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje
- **Cena určena vlastními náklady** - například zásoby a hmotný majetek vytvořené vlastní činností
- **Výnosová metoda** - vychází se z dosahovaného výnosu, který je možné získat
- **Jmenovitá hodnota** - částka, na kterou předmět ocenění zní, nebo je zřejmá
  (využívá se u peněz, cenin a závazků)

Základy účetnictví

AKTIVA	PASIVA
Stálá aktiva	Vlastní kapitál
Dlouhodobý hmotný majetek	Základní kapitál
Dlouhodobý nehmotný majetek	Fondy ze zisku
Dlouhodobý finanční majetek	Hospodářský výsledek
Oběžná aktiva	Cizí zdroje
Zásoby	Závazky dlouhodobé / krátkodobé
Pohledávky za odběrateli	Bankovní úvěry dlouhodobé / krátkodobé
Finanční majetek (např. na BÚ)	
Ostatní aktiva	Ostatní pasiva

Typy pojištění a co kryjí

- **Strojní pojištění** - škody v souvislosti s poškozením strojů a strojních zařízení (vnitřní mechanické poškození)
- **Pojištění přerušení provozu (šomážní pojištění)** - finanční škody, které vznikají v důsledku přerušení provozu (např. po požáru haly).
- **Kargo pojištění** - pojištění škod na přepravovaných věcech a předmětech (např. při havárii lodě)

- **Pojištění záruky** - pojištění pro případ plnění z ručitelského závazku pojištěného vůči třetí osobě
- **Pojištění úvěru** - jde o jiné pojištění než je pojištění schopnosti splácet úvěr (např. nezaplacená faktura)

9. ZÁKONY UPRAVUJÍCÍ POJIŠTĚNÍ

Zákon, který se týká pojišťoven

- **Zákon o pojišťovnictví (Zákon č. 277/2009 Sb.)**
  - Podmínky provozování pojišťovací činnosti
  - Zajišťovací činnosti
  - Výkon dohledu v pojišťovnictví (ČNB)
  - Kapitál pojišťoven, investování rezerv pojistného, dělení pojištění

Zákon upravující vztah mezi pojišťovnou a- klientem

- Občanský zákoník (od 1.1.2014)
  - Upravuje pojistné smlouvy, šetření pojistných událostí, promlčecí lhůty
  - Od většiny ustanovení se lze v pojistných podmínkách odchýlit

Zákon o distribuci pojištění - Zákon č. 170/2018 Sb**.**

Povinné ručení

- Upraveno v zákoně č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla

Velká pojistná rizika

- Definice velkých pojistných rizik v neživotním pojištění - zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví

10. SLOVNÍČEK POJMŮ

Kdo je kdo v životním pojištění

- **Pojištěný** - ten, kdo je pojištěný, na koho se pojistka vztahuje (např. čí smrt se řeší)
- **Pojistník** - ten, kdo pojištění platí (někdy například zaměstnavatel)
- **Obmyšlená osoba** - dostane peníze v případě smrti
- **Oprávněná osoba** – dostává vyplacené pojistné plnění (např. v případě invalidity)

Bonus / Malus

- **Bonus** - sleva pro méně rizikové
- **Malus** - přirážka pro více rizikové

10.1. Pojištění a daně

Možnost snížení daňového základu o zaplacené pojistné, maximálně o 24 000 Kč ročně.

Zaměstnavatel může přispět maximálně 50 000 Kč ročně, aby částka byla daňově uznatelná.
(50 000 Kč společně pro DSP i ŽP, pokud se využívá obojí.)

Odkupné z životního pojištění je daněno zvláštní sazbou daně ve výši 15 %.